

Milena Kokol, Osnovna šola Jožeta Hudalesa Jurovski Dol

DOMOVINSKA VZGOJA V OSNOVNI ŠOLI

*»Tu zelen dol in breg,
tu cvetje že budi se,
tu ptičji spev glasi se,
glej ta dolinski svet,
te zlate vinske griče.*

(Alojz Peserl)

Pokrajina v Jurovskem Dolu (foto: Milena Kokol)

UVODNE MISLI

Sem profesorica zgodovine in geografije na Osnovni šoli J. Hudalesa Jurovski Dol in poučujem že 22 let. Začela sem ob najbolj pomembnem zgodovinskem dogodku, povezanem s slovensko zgodovino, z osamosvojitvijo Slovenije. S ponosom smo spremljali ta dogodek. Toda danes menim, da je odnos do domovine drugačen, včasih tudi nestrpen, povezan tudi z nasiljem. Prek javnih občil smo spremljali nestrpnost med športnimi navijači, še posebej je bil odmeven incident v Sarajevu. Vzklikanje »Nož, žica, Srebrenica« je preseglo vse meje. Sprašujemo se, kako lahko mladi razmišljajo tako nestrpno. Kje smo naredili napako? Prav gotovo pa je dejstvo, da mladi ne vedo, kaj se zgodilo v Srebrenici leta 1995. Po mnenju varuhinje človekovih pravic je namreč »uporabljati kot sovražni govor trpljenje celega naroda najbolj sprevrženo, kar se sploh lahko dogaja v nekem javnem prostoru«. Slovenski mediji so poročali o tem, da je za izgrede kriva tudi slaba vzgoja družbe in da se v šolah vse premalo govori o domovinski vzgoji. Morda res, toda tisti, ki čutimo do domovine posebno pripadnost, svoje znanje in odnos o domovini prenašamo na mlajši rod. Naši predniki so se stoletja borili za svobodo in si izborili samostojnost. Zato je treba v učne vsebine vnesti učenje domovinske vzgoje. Že otroke v vrtcu je treba naučiti, kaj je naša

domovina in kakšen mora biti odnos do nje. V osnovnošolskem izobraževanju je treba na temelju učnih načrtov za zgodovino ter domovinsko in državljsko vzgojo ter etiko vključevati učne cilje in vsebine, ki mlade naučijo strpnosti in pravilnega odnosa do domovine. Odnos do domovine mora izkazovati prav vsak učitelj in ga pravilno prenašati na učence. To je naša moralna zaveza. Zavedati se je treba, da sta domoljubje in domovinska vzgoja vrednoti, ki naj bi ju negovali tudi v šolah in učili mlade ideološko neobremenjene zgodovine, ki je omogočila narodovo preživetje.

DOMOVINSKA VZGOJA NA OSNOVNI ŠOLI J. HUDALESA JUROVSKI DOL

S ponosom lahko zapišemo, da na OŠ J. Hudalesa skrbimo za številne dejavnosti in prireditve, ki so povezane z domovinsko vzgojo. Pri sooblikovanju prireditev, posvečenih domovini, sodelujemo vsi učitelji. Posebno aktivni so učitelji, ki so člani aktiva za družboslovje in skrbijo, da se vsebine domovinske vzgoje zapišejo v letni delovni načrt. Pri tem načrtovanju sodelujemo timsko in ustvarjalno. V vsakem šolskem letu organiziramo spominske proslave in prireditve in obeležimo:

- 31. oktober – dan reformacije,
- 26. december – proslava ob dnevu samostojnosti in enotnosti,
- 27. januar – mednarodni dan spomina na holokavst,
- 8. februar – slovenski kulturni praznik,
- 25. junij – proslava ob dnevu državnosti.

Organizirali smo številne razstave, kulturne dneve in ustvarjalne delavnice. Prireditve organiziramo že vse od leta 1992. Tu gre zahvala prizadevnim učencem, ki so soustvarjali šolske prireditve. V dvajsetih letih smo pripravili veliko prireditev in se vsako leto naslonili na pomembne zgodovinske dogodke, povezane z našo domovino. Ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo smo pripravili proslavo z naslovom Združeni v različnosti in prikazali običaje in navade v posameznih državah Evropske unije. Učenci so navdušeni zapustili dvorano in ponosno vihrali s slovenskimi in evropskimi zastavami. Ob 20. obletnici plebiscita smo odigrali dramatizacijo z naslovom Rojstvo naše domovine in učenci so se prek igre vlog naučili, kaj je plebiscit in kako potekajo volitve v Republiki Sloveniji. Spoznali so tudi, ob katerih priložnostih se uporabijo državni simboli, in se naučili strpnosti in odnosa do domovine. Ob narodnih pesmih, filmih, igrah vlog so spoznavali zgodovino Slovencev.

KULTURNI DAN: ZA SLOVENIJO ŽIVIM

Prvošolci so ustvarjali na temo Moj dom.¹

V šolskem letu 2011/12 smo ob dnevu samostojnosti in enotnosti organizirali kulturni dan z naslovom Za Slovenijo živim. Tako so učenci od 1. do 9. razreda ustvarjali v delavnicah. V 1. in 2. razredu so ustvarjali na teme Kaj je domovina, Moj dom in Moj domači kraj. V 3. razredu so ustvarjali na temo Tu smo doma in so v različnih likovnih tehnikah oblikovali državne simbole, prepevali domoljubne pesmi in plesali na slovensko ljudsko glasbo. V 4. razredu so ustvarjali na temo Jurovski Dol, najlepši košček naše domovine. Učenci so v skupinah spoznavali domači kraj, se pogovarjali z županom občine Sv. Jurij in s predsednico kmečkih gospodinj, pekli in preizkušali slovenjegoriško gibanico, potico in druge vrste peciva. Učenci 5. razreda so spoznavali Kekčeve literarne junake in se prepustili Kekčevim zgodbam. Bedanec, Kekec, teta Pehta, Mojca, Rožle so dobili pravo oblikovalsko podobo. O naravnih lepotah Slovenije so spregovorili v 6. razredu. Ob koncu so ob kratkih

¹ Avtorica fotografij je Milena Kokol.

Izdelava tipičnih slovenskih rož.

Tone Dolčič med devetošolci.

Slikanje na panjske končnice.

Učiteljica je aktivno sodelovala pri ustvarjalnih delavnicah.

filmih izdelali tudi maketi Triglavskega narodnega parka in Cerkniškega jezera. Učenci 7. razreda so na likovnih delavnicah ustvarjali na temo Doživetja iz šole v naravi, pekli idrijske žlikrofe, klekljali čipke in pisali zgodbe doživetij v šoli v naravi. Osmošolci so ustvarjali na temo Etnološki spomeniki Slovenije in posebej navdušili z izdelki najbolj tipičnih slovenskih rož in iz krep papirja so nastajali gorenjski nageljni, vrtnice, planike, zvončki, ena od skupin je izdelala panjske končnice in slovenjegoriške klopotce.

Tone Dolčič, namestnik varuhinje človekovih pravic, je učencem devetega razreda predstavil najpogostejše kršitve otrokovih pravic v slovenski družbi in Evropski uniji ter jih primerjal s preostalim delom sveta. Devetošolci so mu pripravili veliko zanimivih vprašanj, povezanih s človekovimi in otrokovimi pravicami.

Kulturni dan smo sklenili s proslavo z naslovom Srečno, Kekec. Rdeča nit proslave je bil Kekec, junak pripovedi Josipa Vandota. Leta 2011 je minilo 60 let od premiere črno-belega filma Kekec. Kekec je bil moderator prireditve, niso pa manjkali njegovi prijatelji, Rožle, Mojca, botra Pehta in Kosobrin. Skupina učencev družboslovnega krožka je v igri vlog v pesmi in besedi prikazala slovenske pokrajine z naslovom Tu smo doma. Prireditve so popestrili otroški in mladinski pevski zbor, solo glasbene točke in mažoretke.

Svoboda in svobodno čutiti.

Otroški zbor in Kekčeva pesem.

Teta Pehta in Mojca.

SKLEP

Učitelji si želimo, da bi učenci prenesli v svet eno samo misel: »Naša domovina je Slovenija, tu smo doma in nihče nam tega ne more vzeti. Za preživetje naroda nista pomembna le materialna blaginja in blagostanje, ki ju želimo dajati svojim otrokom in ju zapustiti našim rodovom; za obstoj nekega naroda sta pomembna duhovni prostor in kulturno ozračje, v katerem vzgajamo mlade z občutkom narodne zavesti, da so ponosni na to, da so Slovenci in da znajo braniti svojo identiteto, svoj jezik, svoj prostor, v katerem živijo, tradicionalne vrednote in svoje narodnostne in narodove pravice. Torej najprej uredimo miselnost pri odraslih, ki bodo s svojo strpnostjo in ljubeznijo do domovine dokazali, da lahko tudi mladi gradijo prihodnost naše domovine.

POVZETEK

Na OŠ J. Hudalesa Jurovski Dol že vse od osamosvojitve naprej posvečamo veliko skrb vzgoji in pozitivnemu odnosu do domovine. V osnovnošolskem izobraževanju je treba na temelju učnih načrtov za spoznavanje okolja, družbe, zgodovine ter domovinske in državljske vzgoje ter etike vključevati učne cilje in vsebine, ki mlade naučijo strpnosti in pravilnega odnosa do lastne domovine. Vse vsebine skrbno načrtujemo in jih zapišemo v letne programe dela in v letni delovni načrt šole.

Naši učenci odnos do domovine izkazujejo na številnih šolskih in občinskih prireditvah, ki jih organiziramo ob državnih praznikih in obeležjih. Učenci v besedi, igri, plesu, pesmi in drugih ustvarjalnih oblikah ustvarjajo na temo domovine. Najboljša oblika domovinske vzgoje je izvedba kulturnih in tehniških dejavnosti, ki jih popestrimo z različnimi delavnicami. Učenci se naučijo spoznavati naravno in kulturno dediščino Slovenije. Z velikim zadovoljstvom spremljamo rezultate naših otrok pri usvajanju učnih vsebin pri domovinski in državljski kulturi. Mlade je treba učiti o zgodovini slovenskega naroda, tudi spregovoriti o trpljenju in boju za svobodo naših prednikov. Tako bodo cenili sedanost in tudi prihodnost slovenstva v celoti. Eden izmed devetošolcev je takole zapisal: »Domovina si ti, sem jaz in smo mi. Rodovi so jo ustvarjali, zdaj je čas, da se ji poklonimo.«